COBCUKAR SCHAPUCL

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА і прэзідыума вярхоўнага совета БССР.

№ 51 (7492)СЕРАДА 12 МАЯ

1943 г.

мая ў Маскве адбыўся Ўсеславянскі мітынг. Удзельнікі мітынга заклікалі ўсе славянскія народы да бязлітаснай барацьбы з нямецка-фашысцкімі нягоднікамі.

Смерць гітлераўскім захопнікам—заклятым ворагам славянскіх народаў!

ПА-БАЯВОМУ ВЫКАНАЕМ ЗАГАД ТАВАРЫША СТАЛІНА

Маршала Галоўнакамандуючага Саюза Совецкага Сталіна натхніў совецкі народ на новыя баявыя і працоўныя подвігі ў імя канчатковага разгрому ня-мецка-фашысцкіх акупантаў. Чыр. воная Армія рыхтуецца да новых рашаючых бітваў з ворагам. Совецкія патрыёты на фабрыках, за. водах, у калгасах напружваюць усе свае сілы, каб дапамагчы Імрионай Армій зламаць хрыбет 🕏 фашысцкаму зверу.

Мудрыя словы сталінската загатаксама пачуты мільёнамі совецкіх дюдзей, якія пакутуюць пад ботам нямецка фашысцкіх акупантаў. Вогненныя словы вясталінскай праўды гучаць прызыўным мабатам. Яны ўмацоўваюць веру ў перамогу, надаюць новую сілу, каб не пасаваць, не ўнываць у час цяжкіх выпра-баванняў. У загадзе сказана:

«Вораг ужо зазнаў сілу сакру-шальных удараў нашых войск. Блізіцца час, калі Чырвоная Ар-мія разам з арміямі нашых саюзнікаў зломіць хрыбет фашысцка-

му аверу». Нягледзячы на крывавы фашысцкі тэрор, у акупіраванай Бе-ларусі сталінскі загад стаў здабыткам самых шырокіх мас. З Баранавіч і Палесся, з Гомеля і Брэста і Віцебска, з torinëna, a Мінека і Вілейкі-адусюль паведамляюць, з якім уздымам сустрэла насельніцтва першамайскі загад таварыша Сталіна. Загад надрукаваны ў многіх падпольных абласных, раённых і партызанскіх газетах, у лістоўках. Сіламі партыйнага, комсамольскага і партызанскага актыва праведзены тысячы сходаў, тутарак. Змест загада таварыша Сталіна перадаецца з вуснаў у вусны.

У многіх месцах адбыліся ма-савыя мітынгі. Рызыкуючы жыццём, совецкія патрыёты ў дзень I Мая вывешвалі чырвоныя сцягі, партрэты таварыща Сталіна, першамайскія Заклікі ЦК ВКП(б).

Крываваму фашысцкаму звяр'ю не ўдалося зламаць волю беларускага народа. Беларускі народ верыць, што надыйдзе дзень перамогі, надыйдзе дзень, калі гітпоўнасцю расплоцяцца за свае крывавыя канаем перша эпачынствы. У імя гэтата свет- рыша Сталіна!

Першамайскі загад Вярхоўнага пага дня ён эмагаецца, не шкадуючы ні сіл, ні жыцця.

Першамайскі загад таварыша Сталіна нацэльвае і ўзнімае повыя тысячы і тысячы беларусаў у варожым тылу на крывавы бой на свящчэнную помсту. Таварыш Сталін загадаў партызанам і партызанкам:

«Нанасіць магутныя ўдары па варожых тылах, шляхах зносін, воінскіх складах, штабах і прадпрыемствах, разбураць лініі сувя-зі праціўніка. Уцягваць шырокія пласты совецкага насельніцтва ў захопленых ворагам раёнах у актыўную вызваленчую барацьбу, выратоўваючы тым самым совецкіх грамадзян ад угону ў нямецкае рабства і ад знішчэння гітлераўскімі звярамі. Помеціць бязлітасна няменкім захопнікам за кроў і слёзы нашых жонак і дзяцей, мацярэй і бацькоў, братоў і сёстраў. Усімі сіламі дапамагаць Чырвонай Арміі ў яе барацьбе з подлымі гітлераўскімі прыгнятальнікамі».

Камандзір партызанскага атрада «За радзіму» з Мінскай об-ласці, выказаў думку і жаданне дзесяткаў тысяч народных помстнікаў:

-- Партызаны нашага атрада просяць перадаць таварышу Сталіну, што кожны з партызан у дакладнасці выканае загад Вяр-Галоўнакамандуючага, хоўнага што ніхто в нас не шкадаваў і надалей не будзе шкадаваць свасіл і ўласнага жыцця для барацьбы з нямецкімі акупантамі.

Матэрыялы, якія мы сёння друкуем з Гомельскай, Баранавіцкай, Мінскай, Палескай, Ма-гілёўскай і Віцебскай абласцей, яскрава паказваюць, што ў слаўных беларускіх партызан словы не разыходзяцца са справай. Канкрэтнымі баявымі справамі адказваюць беларускія партызаны на загад любімага правадыра.

Чырвоная Армія рыхтуецца да новых рашаючых баёў з нямецкафашысцкімі акупантамі. Слаўныя беларускія партызаны! Чырвонай Арміі граміць магайце вората! Мацней удары па тітле-раўскіх забойцах! Па-баявому вы. канаем першамайскі загад тава-

Прывітальныя тэлеграмы тав. І. В. СТАЛІНА пану У. ЧЭРЧЫЛЮ і пану Ф. РУЗВЕЛЬТУ з прычыны перамогі англа-амерыканскіх войск у Паўночнай Афрыцы

Уноч на 8 мая Старшыня Соўнаркома СССР тав. І. В. Сталін паслаў Прэм'ер-Міністру Вялікабрытаніі пану У. Чэрчылю і Прэзідэнту ЗША пану Ф. Рузвельту наступныя прывітальныя тэлеграмы:

прэм'ер-міністру чэрчылю

ЛОНДАН

Віншую Вас і доблесныя брытанскія і амерыканскія войскі з бліскучай перамогай, якая прывяла да вызвалення Бізерты і Туніса ад гітлераўскай тыраніі. Жадаю Вам далейшых поспехаў.

I. СТАЛІН.

прэзідэнту рузвельту

ВАШЫНГТОН

Віншую Вас і доблесныя амерыканскія брытанскія войскі з бліскучай перамогай, якая прывяла да вызваления Бізерты І Туніса ад гітлераўскай тыраніі. Жадаю Вам далейшых поспехаў.

I. СТАЛІН.

ТРЭЦІ ЎСЕСЛАВЯНСКІ МІТЫНІ

9 мая ў Маскве адбыўся трэці удзельнікі мітынга прымаюць зва- пашыраць і ўмацоўваць магутны рот да ўсіх прыгнечаных славян партызанскі рух, каб наредная вызваленчая вайна злілася з удз- камандзіры і байцы доблеснай з захапленнем сустракаецца Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота, віднейшыя рускія вучоныя, пісьменнікі, грамадскія дзея-чы, прадстаўнікі сыноў і дочак українскага, беларускага народаў, афіцэры і салдаты Чэхаславацкай воінскай часці, якая змагаецца на совецка-германскім фронце, дэле-гацыя польскіх патрыётаў, прад. стаўнікі народаў Югаславіі,

З трыбуны трэцяга Усеславянскага мітынга прадстаўнікі рускага, українскага, беларускага, польскага, чэшскага, славацкага, югаслаўскага, балгарскага наро. даў заявілі аб тым, што перад тварам рашаючых баёў за сваё вызваление славянскі свет адзіны і маналітны, як ніколі. На сваёй роднай мове яны звярнуліся да сваіх народаў з агністым заклікам — усімі сіламі дапамагаць Чырвонай Арміі і арміям Аб'еднаных краін бязлітасна граміць ня. мецкіх заходнікаў, зрываць усе іх планы, іх «татальную мабілізацыю», з дня на дзень узмацняць удары на ворагу з тыла.

Адкрываючы мітынг, старшыня Усеславянскага камітэта генерал-лейтэнант Чырвонай Арміі Аляксандр Гундораў прапануе ўшанаваць уставаннем памяць славян, якія загінулі ў барацьбе з нямец. ка-фашысцкімі акупантамі.

Усе ўстаюць. Гукі жалобнага марша аддаюцца ў сэряк гарачы заклік да бязлітаснай помсты за смерць загінуўшых герояў, за пакуты замучаных славянскіх народаў.

З прамовамі, звернутымі да славянства ўсяго свету, выступілі рускі пісьменнік Аляксандр Фадзееў, Герой Совецкага Саюза камандзір партызанскага атрада, які дзейнічае на Украіне, Васіль Ярэмчук, паэт і грамадскі дзеяч Якуб К грамадскі дзеяч Велімір Влаховіч, камандзір Чэхаславацкай часці, дзеючай на совешка-германскім фронце, палкоўнік Людвік Свабода, старшыня Саюза польскіх патрыётаў, польская пісьменніца Ванда Васілеўская, українская дзяўчына, якая ўцякла з нямец-кай катаргі, Матрона Лысенка, балгарскі грамадскі дзеяч Владзімір Томаў, українскі кінорэжысэр і пісьменнік Аляксандр Даўжэнка, камандуючы польскай нацыянальнай воінскай часцю імені Тадэуша Касцюшка, якая фарміруецца на тэрыторыі СССР, палкоўнік Зігмунд Берлінг, Україны мітрапаліт Кіеўскі і Галіцкі Нікалай, славацкі партызан Юзеф Туш, Герой Совецкага Саюза камандзір партызанскіх злучэнняў на Веларусі Васіль Казлоў, Герой Совецкага Саюза генерал-маёр Анатолій Дзьяканаў. выключным

З захапленнем сустракаецца прапанова паслаць прывітанне Вярхоўнаму Галоўнакамандуюча. Маршалу Совецкага Саюза **Іосіфу** Вісарыёнавічу Сталіну. Усе ўстаюць. Доўга не змаўкае авацыя ў чэсць вялікага прасовецкага народа, гевадыра ніяльнага палкаводца Чырвонай Apmli.

— Дарагі Іосіф Вісарыёнавіч!гаворыцца ў прывітанні, -- Мы. прадстаўнікі славянскіх народаў усяго овету, сабраўшыся напярэрашаючых бітваў супроць гітлераўскай Германіі на мітынг у Маскве, сваё першае слова га-рачага прывлання і захаплення шлём Вам, мудраму правадыру вялікай краіны Советаў, Вярхоў наму Галоўнакамандуючаму доб-леснай Чырвонай Арміі, і ў Вашай асобе-яе генералам, камандзірам і байцам, усяму гераічна-

Мы ўпэўнены, што недалёка той дзень, калі будуць ушчэнт разгромлены фашысцкія орды сонца свабоднага жыцця ўзыйдзе над зямлёю.

совецкаму народу.

Час вызваления нямецкімі тыранамі славянскіх краін і народаў, час вызвалення Еўропы, якая стогне пад фашысцкім ігам,-не за гарамь

Гэту ўпэўненасць славянскія народы чэрпаюць у гераічнай стойкасці і згуртаванасці кіруемата Вамі совецкага народа, у геніяльнай сталінскай стратэгіі Чырвонай Арміі, майстэрстве яе воінскай доблесці яе афіцэраў і байцоў, іх бязмежнай адданасці справе ўсяго свабодалюбівага чалавецтва. Гэта ўпэў-ненасць ўмацоўваецца ў кожным чалавецтва. Гэта ўлэў нас непарушным баявым садружаствам СССР, Вялікабрытані: магутным вызваленчым ухам прытнечаных гітлерызмам народаў Еўропы.

Натхнёныя Вашым першамайскім загадам, мы зварачваемся да ўсіх брацкіх славянскіх народаў з гістарычнымі словамі Вашага загада: «Блізіцца час, калі Чырвоная Армія сумесна з арміямі нашых саюзнікаў зломіць хрыбет фашысцкаму зверу».

барацьба Гераічная краінскіх і беларускіх партызан, народна - вызваленчай партызанскай арміі Югаславіі, патрыётаў Польшчы і Чэхаславакіі паказвае, якія велізарныя сілы знаходзяцца у народных масах, як вялікая іх рашучасць да канца, да поўнай перамогі змагацца за сваю чэсць, свабоду і незалежнесць

Няхай-жа яшчэ вышэй узнімецца сцяг вызваленчай барацьбы ўсіх славянскіх народаў супроць нямецка-італа-венгерскіх і румын. скіх акупантаў! Будзем бязлітаснатхнением на знашчаць фашысцкага звера,

рамі войск магутнага баявога са-юза СССР, Англіі і ЗША ў адзіагульны ўдар і прынесла-б пагібель гітлерызму!

Суровыя выпрабаванні выпалі

на лёс славянскіх народаў. Нечалавечыя пакуты рабства, голаду. жабрацтва церпяць яны пад ігам фашысцкіх гвалтаўнікоў і забойцаў. Смерць і разбурэнне прынеслі ім гітлераўскія звяры. Але ў гэту цяжкую часіну яшчэ больш умацавалася баявое адзінства славянскіх народаў, асвячонае крылепшых сыноў і дачок, замацаванае самаадданай барацьбой славянскіх патрыётаў су-проць фашысцкіх прыгнятальні-каў. Перад тварам мільёнаў цявінных ахвяр фашызма славянскія народы клянуцца мацаваць і шанаваць дружбу славян, мацаваць іх баявое адзінства. Ніколі не ўдасца забойцы Гітлеру і яго разбурыць славянскую салідарнасць, разарваць брацкія увязі, якія еднаюць славян усяго свету. Не шкадуючы ні сваіх сіл, ні жыцця, славяне змагаліся, зматаюцца і будуць змагацца да поўнай перамогі над гітлераўскай іманіяй і яе прыхваснямі

Дараті Іосіф Вісарыёнавіч! Ад мя ўсіх славянскіх народаў шчыгорача жадаем Вам сіл і здароўя і выказваем цвёрдую ўпэўненасць у тым, што кіруемая Вамі Чырвоная Армія, совецкі народ атрымаюць бліскучую перамогу ў надыходзячых бітвах і гэтым самым упішуць бліскучую старонку ў гісторыю барацьбы чалавецтва супроць нацысцкіх,

рашысцкіх ордаў. Удзельнікі мітынга з вялікай цеплынёй прымаюць прывітанне прэм'ер - міністру Вялікабрытаніі Уінстону Чэрчылю і прэзідэнту Злучаных Штатаў Амерыкі Франкліну Рузвельту

У адрас трэцяга Усеславянскага мітынга паступілі шматлікія прывітанні: ад партызан Магілёў скай обласці, ад групы партызан скіх атрадаў Палесся і Віцебскай обласці, ад партызан і партыза-нак атрадаў імені Багдана Хмельніцкага, Усціма Кармелюка

Клімента Варашылава, ад каман-дуючага партызанскай народнавызваленчай арміі Югаславіі Тіто іншыя,

Трэці Усеславянскі мітынг з'явіўся магутнай дэманстрацыяй непарушнага адзінства славянскіх народаў, іх непахіснай волі да барацьбы за сваю незалежнасць, брацкіх пачуццяў да вялікага рукага народа і яго гераічна Чырвонай Арміі, дэманстрацыяй цвёрдай рашучасці давесці справу ўсенароднай вызваленчай ба-рацьбы супроць гітлерызма да пераможнага канца.

Мітынг трансліраваўся па радыё.

Налёты нашай авіяцыі на чыгуначныя вузлы, станцыі і аэрадромы праціўніка

8 мая наша авіяцыя бамбардыравала вялікія чыгуначныя вузлы і станцыі-Бранск, Палтава, Кіраваград, Белгорад, ціўль, Дарагабуж, Успенская і іншыя. Адначасова нашы самалёты бамбілі чыгуначныя эшалоны на ўчастках Мцэнск-Орол, Орол-Карачэў, Рыльск-Варажба, Новасакольнікі-Віцебск, Людзінава-Жыздра, Спас-Дземенск-Ельня. У выніку налётаў разбіта многа паравозаў, чыгуначных саставаў і аўтамашын з боепрыпасамі і паеннымі грузамі, разбурана вялікая колькасць станцыйных пабудоў. У паветраных баях збіта 75 нямецкіх самалётаў. З баявога задання не вярнуўся 21 наш самалёт.

9 мая наша авіяцыя зрабіла вялікі налёт на чыгуначны вузел Бранск. Нашы самалёты бамбардыравалі таксама чыгуначныя эшалоны праціўніка на ўчастках Белгорад-Харкаў, Лазавая-Краматорская, Орол-Глазуноўка, Мцэнск-Орол, Невель-Полацк, Віцебск-Новасакольнікі. У выніку бамбардыроўкі разбіта многа паравозаў, чыгуначных эшалонаў і аўтамашын з войскамі і ваеннымі грузамі. На станцыі Бранск наглядаліся моцныя ўзрывы чыгуначных саставаў і складаў боепрыпасаў.

Адначасова наша авіяцыя падвергла паспяховай бамбардыроўцы рад аэрадромаў праціўніка.

ТРЭЦІ ЎСЕСЛАВЯНСКІ МІТЫНГ У МАСКВЕ

ДА ПОМСТЫ, БРАТЫ СЛАВЯНЕ!

Прамова Якуба КОЛАСА*

народны паэт беларусі, акадэмік

туюць нямецкія грабежнікі на беларускай зямлі. Дорага абыйшліся нямецкім акупантам спробы прыдушыць да зямлі свабодалюбівы беларускі народ. За час вайны народныя меціўцы Беларусі знішчылі больш 150.000 нямецкіх салдат і афіцэраў.

Дзе-б ні знаходзіўся беларус-на фронце, у партызанскім атрадзе, у тылу,ён усюды пылае адным жаданнем: энішчыць ашалелае фашысцкае звяр'ё, пазбавіць ад гэтай напасці родную Беларусь. У імя гэтай уэвышанай і пачэснай мэты самааддана змагаецца і доблесна працуе беларускі народ.

Як і падабае вялікаму і свабодалюбіваму славянскаму народу, беларусы самааддана змагаюцца за сваю свабоду і незалежнасць, за сваю нацыянальную цэласнасць і чэсць. Яны не спыняць гэтай барацьбы, пакуль усе да аднаго акупанты не будуць выгнаны з яго свящчэннай зямлі.

Браты беларусы! Наступіла вясна.

Без малата два годы лю- удыхне яна ў сэрцы новыя сілы, яшчэ вышэй узніме ваш дух непахіснай волі да барацьбы! Хай уся наша зямля-ад Белавежскай пушчы да Прыдняпроўя, ад Брэста да Гомеля, ад Беластока да вазёрнай Віцеб-



шчыны-запылае пад нагамі ворага! Да помсты, браты славяне! Да бязлітаснай і нязгаснай помсты! Няхай гітлераўскія каты захлынуцца ў сваёй уласнай крыві! Хай (Апладысменты).

УДАР ПА ВОРАГУ З ФРОНТА ДАПОЎНІМ ПАРТЫЗАНСКІМІ ЎДАРАМІ З ТЫЛА

Прамова Васіля КАЗЛОВА

ГЕРОЙ СОВЕЦКАГА САЮЗА, КАМАНДЗІР ГРУПЫ БЕЛАРУСКІХ ПАРТЫЗАНСКІХ АТРАДАЎ

Беларусі ў жорсткіх баях энішчылі многа дзесяткаў тысяч нямецкіх салдат і афіцэраў, у тым ліку 13 генералаў, пусцілі пад адкос некалькі сот воінскіх эшалонаў, узарвалі на чыгунках і шасэйных дарогах больш 900 мастоў, збілі і энішчылі на аэрадромах 205 самалётаў, падбілі і спалілі 259 танкаў, захапілі і знішчылі 19 штабаў воінскіх часцей і падраздзяленняў.

У жорсткай свяшчэннай барацьбе выраслі і загартаваліся многія тысячы бясстрашных народных меціўцаў. 1.286 партызан Беларусі ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі Совецкага Саюза. Беларускі народ жыве адной думкай, адным жаданнем-помеціць ворагу, энішчаць яго ўсцяж і ўсюды, удзень і ўночы.

Браты славяне!

Чырвоная Армія граміць гітлераўцаў на велізарным совецка-германскім фронце.

*) Прамовы друкуюцца па скарочанай стэнаграме.

За час вайны партываны Нашы саюзнікі б'юць ненавіснага вората ў Афрыцы, бамбяць ваенныя і прамысловыя аб'екты праціўніка, прадвяшчаючы адкрыццё другога фронта ў Еўропе.



Мы, партызаны, павінны дапоўніць гэтыя ўдары па ворагу моцнымі ўдарамі з тыла. Будзем біңь і граміць яму не дапамагае. У пакой увял маладога палонда канчатковага іх разгрому, да поўнага вызвалення ўсіх славянскіх земляў ад фашысцкіх крывавых разбойнікаў. (Апладысменты).

на загад таварыша сталіна адкажам новымі ЎДАРАМІ ПА НЯМЕЦКА-ФАШЫСЦКІХ АКУПАНТАХ!

МЫ СЛУХАЛІ ЗАГАД ПРАВАДЫРА

З вялікім уздымам сустрэлі першамайскі таварыша загад Сталіна працоўныя Палескай об-Партызаны слухалі загад таварыша Сталіна па радыё і рас-казалі насельніцтву. У партызанскіх атрадах і ў многіх вёсках обласці праведзены мітынгі.

Загад таварыша Сталіна надрукаван на старонках абласной га-зеты «Большэвік Палесся», а таксама ў Н-скай раённай газеце. Газеты ўжо дастаўлены ў Мо-зыр, Калінкавічы і амаль ва ўсе раёны обласці.

Агітатары з ліку партызанскага актыва праводзяць калектыўных чыткі загада сярод насельніцтва. Нягледзячы на крывавы шысцкі тэрор, нам удалося пра-весці сярод насельніцтва належную палітычна-масавую работу.

Партызаны адказваюць на загад таварыша Сталіна баявымі справамі, яны наносяць новыя ўдары нямецка-фашысцкіх акупан-На адным невялікім участчыгункі за нязначны час пушчана пад адкос 15 варожых эшалонаў. Знішчана 16 паравозаў, 269 вагонаў, разбурана 125 кілометраў чыгункі. Пры крушэннях знішчаны 592 немцы.

камандзір партызанскага атрада. ПАЛЕСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

Першамайскія сходы

Нягледзячы на люты фашысцкі тэрор, у многіх вёсках Баранавіц-кай обласці праведзены першамайскія сходы насельніцтва. З вялікім уздымам удзельнікі сходаў паслалі першамайскія прывітанні таварышу Сталіну. Насельніцтва паклялося яшчэ больш дапамагаць партызанам граміць нямецка-фашысцкіх акупантаў, вызваляць родную зямлю ад фашысцкага іга.

камандзір партызанскага атрада. БАРАНАВІЦКАЯ ОБЛАСЦЬ.

Мост узляцеў у паветра

Немцы вельмі пільна ахоўвалі чыгуначны мост праз раку Д. З трох дзотаў яны прастрэльвал: ўсе падыходы.

Партызаны ўсё-ж узарвалі мост. Блакіраваўшы нямецкі гарнародныя меціўцы штурмам авалодалі дзотамі. Усе гітлераўцы былі энішчаны, а мост уз-ляцеў у паветра. Рух паяздоў на гэтай чыгунцы спынены.

МІНСКАЯ ОБЛАСЦЬ. (Наш кар.).

Ляцяць пад адкос варожыя паязды

На першамайскі загад таварыша Сталіна партызаны Беларусі адказваюць новымі ўдарамі па камунікацыях ворага.

Група партызан з атрада «Полымя» ў дзень Першага мая ўзарвала воінскі эшалон ворага. Другая група, з атрада «Варашылавец», уноч на 1 мая пусціла пад адкос нямецкі эшалон з жывой сілай і тэхнікай. Разбіты два паравозы, 4 класныя вагоны з афіз ваеннай і 15 вагонаў тэхнікай і ўзбраеннем.

У раёне буйнай вузлавой станцыі партызаны аднаго атрада падарвалі два эшалоны ворага з жывой сілай і тэхнікай. На самой станцыі былі ўзарваны два пад'-ёмнікі. У часе нападу на станцыю да партызан перайшло 11 паліцэйскіх, а 4 паліцэйскія ўзяты ў палон. На шасэйнай дарозе партызаны падарвалі грузавыя аўтамашыны і забілі 50 нямецкіх салдат Т афіцэраў.

мінская обласць.

Партызаны напалі на нямецкую камендатуру ў вёсцы Б., якая ахоўвала мост на шасэ. Камендатура спалена. Забіты 2 афіцэры, салдат і 1 паліцэйскі.

...

гомельская обласць.

На шасэ Мінск-Слуцк удзень 1 мая група партызан зрабіла за-саду. Знішчаны 3 грузавыя аўтамашыны, забіта 12 салдат. Афіцэрі ефрэйтар узяты ў палон. Захоплена 12 вінтовак, аўтамат і піста-

Партызаны гэтага-ж атрада закрасавік узарвалі 7 эшалонаў ворага. У часе крушэнняў было зні-47 вагонаў з тэхнікай і боепрыпасамі. 27 красавіка на адным з участкаў чыгункі партызаны знішчылі ахову і аўтаматным агнём абстранялі два воінскія эшалоны, якія ішлі на фронт. Забіта каля 100 нямецкіх салдат і афіцэраў.

На скрыжаванні дарог група партызан аднаго атрада зрабіла засаду. Партызаны забілі нямецкага афіцэра і 14 салдат.

МАГІЛЕЎСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

Група партызан узарвала воін-скі эшалон ворага. Разбіта 7 вагонаў з грузамі. 27 красавіка гэтая-ж група разбурыла чыгуначнае палатно на працягу 7 кілометраў.

Другая група партызан узарвала эшалон з боепрыпасамі. Разбіта 8 вагонаў. За 4 дні партызаны разбурылі чыгуначнае палатно працягам 9 кілометраў.

ПАЛЕСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

Баявы рахунак віцебскіх партызан

Народныя меціўцы атрада імені доў 985 гітлераўцаў, парашена Фрунзе падагулілі вынікі баявой 6.338 і ўзята ў палон 940. дзейнасці за год. Вось некаторыя Партызанамі знішчана многа счбы нястомнай барацьбы партызан з нямецкімі захопнікамі: уза-рвана на шасэ 73 масты, знішчана 96 гарнізонаў ворага, разагна-ны 2 раённыя і 11 сельскіх упраў 38 камендатур, знішчана 9 харновых складаў, разбіта і спалена 9 паштова-тэлеграфных станцый, забрана ў ворага 46 фурманак з рознымі ваеннымі грузамі.

За тэты час у баях было забіта 1.517 і ў часе крушэння паяз-

Партызанамі знішчана многа ваеннай тэхнікі вората. Частка эброі захоплена мартызанамі, у тым ліку: вінтовак—128, аўтаматаў—2, ручных кулямётаў — 20, мінамётаў—19, патронаў — 92.150 пісталетаў—7.

У часе налётаў варожай авіяцыі на размяшчэнне партызая было збіта 9 нямецкіх самалётаў.

ВІЦЕБСКАЯ ОБЛАСЦЬ. (Наш кар.).

Малюнкі з жыцця і быту партызанскіх атрадаў

Мастак-партызан Леанід Б. малюнкаў адлюстраваў розныя характэрныя моманты з баявога жыцця і быту партызанскіх атрадаў Мінскай обласці. ...У лесе выстраілася група

нартызан. Стаяць нерухома, прымкнуўшы да пляча ружжо. Перад строем у прысутнасці камісара тав. С. баец урачыста таворыць словы партызанскай пры-

Малюнкі паказваюць партызан засадзе, на будаўніцтве зямлянкі, унутраны выгляд зямлянкі. штаб атрада і г. д.

На малюнках велічынёй в паштовую картку адлюстраваны вобразы мужных беларускіх жартызан.

З твораў Леаніда Б. аргажізавана невялікая выстаўка.

У ІМЯ ВЫЗВАЛЕННЯ І ШЧАСЦЯ РАДЗІМЫ (З ДЗЁННІКА ПАРТЫЗАНА ТАВАРЫША ГРЫГОРЫЯ)

4 красавіка.

Сёння ў мяне юбілейны дзень: забіў двухсотага немца. Мне ўспомнілася, як забіў я

першага немца. Гэта быў геста-павец — звер, садыст і забойца. Арыштаваны, я сядзеў перад ім на допыце. Яму ўжо было вядо-ма, што пісарам валасной управы я працаваў па заданню падпольнай большэвіцкай арганізацыі. лютых бандытаў бандытаў адчыніць дзверы Але большэвіцкай арганізацыі. Але больш ён нічога не ведаў. Ен толькі здагадваўся, што я толькі здагадваўся, што я быў знаёмы з адным настаўнікам, які меў радыёпрыёмнік, што мне вядомы прычыны смерці кулака правакатара Глыбоўскага і што ўзарваны мост праз раку ў нашай мясцовасці — справа рук. Немец, шэльма, не памыляў-ся і дамагаўся ад мяне прызнан-Ен біў мяне на пятнаццаці допытах, вырываў з барады валасы абцугамі, прымушаў хадзіць босымі нагамі па бітаму шклу і заўсёды бялеў і калаціўся ад злосці, калі бачыў, што ўсё гэта

нага чырвонаармейца. Ен быў без шалкі і босы. На ягоных худых плячах вісела простая чырвона- армейская гімнасцёрка. Было відаць, што ён насіў яе з чэсцю,

як сцяг. — Я даю вам апошнюю магчымасць прызнацца, — звярнуўся сёння, як успамінаю кожны тэльную, з нямецкімі акупантамі

да яго гестапавец. — што вы дзень. Дзе ты, мая родная? Сёнарганізавалі пабег групы совецкіх салдат з канцэнтрацыйнага лагера, і назваць вашых саўдзельні-

Чырвонаармеец маўчаў, кінуўшы ў бок немца пагардлівы по-зірк, Тады гестапавец загадаў яны закатавалі чырвонаармейца. Немагчыма было глядзець на страшэнную расправу. Але вышэй за. ўсё была мая нянавісць да ворага. Я зрабіў выгляд, быццам перапалохаўся да смерці, і гэта спадабалася гестапаўцу. Ен загадаў усім выйсці. Гэтае мне і патрэбна было. Я схапіў пісталет, пакладзены немцам на стол, і з усяго размаху ўдарыў гестапаўца па талаве, а затым праз вакно ўцёк з камендатуры.

5 красавіка. Раніцай я прывёў у атрад нямецкага каменданта иястэчка Н., за якім хадзіў з трыма нашымі хлоппамі.

Каменданта дапытвалі. Гэта было агіднае відовішча. эсэсавец, фашыст, ён поўзаў па падлозе на каленях, просячы літасці. Подлы і труслівы эвер, ён

памерці па-чалавечы не можа! ...Маці мая! Я ўспомніў цябе і

ня я іду на «жалезку», як таво-раць нашы партызаны. Калі мне і сёння ўдасца ўзарваць пямецкі эшалон, гэта будзе дваццаты па ліку. Будзе магутны выбух, полымя яго прарэжа начную немру. Пачуй гэты выбух, ман мату-ля! Яго я прысвячаю табе. У імя ўзрываю варожыя цягнікі.

6 красавіка.

Некалькі дэён назад у атрал з'явіўся сярэдніх год мужчына, які сказаў, што ён пал'я эйскі, але парваў сувязь з немцамі. Пры ім, для пераканаўчасці, быў иямецкі аўтамат. Але паводзіны готага чалавека мне шаказаліся надазронымі.

Невядомы аказаўся агентым гестапо. Пасля вучобы ў шпіёнскай

школе ў Мінску немцы накірава-лі яго ў атрад. Сёння я застрэліў гэтага гада. Я выканаў прыгавор народа над агідным здраднікам.

7 красавіка.

Пасля бою мы вярталіся ў лагер. Навакол разляглася зямля. родная, беларуская. Ужо не было снегу, зямля прасыхала, парылася, налівалася жыватворчымі сокамі. І, здавалася, зямля клікала

Заява Намесніка Народнага Камісара Замежных Спраў тав. А. Я. Вышынскага прадстаўнікам англаамерыканскага друку ў Маскве 6 мая г. г.

пастумілі з боку некаторых прадпрэсы па поваду совецка-польскіх адносін, я, па даручэнню Нарол-Камісарыята Замежных Спраў, лічу неабходным азнаёміць Вас з некаторымі фактамі і момантамі, якія адносяцца да гэта-

Гэта ў сучасны момант тым больш неабходна, што цяперашні Польск: Урад, пад уплывам прапольскі: Урад, пад уплывам пра-гітлераўскіх элементаў у ім і ў польскім друку, выклікаў вядо-мае рашэнне Совецкага Урада парваць адносіны з Польскім Урадам, а нольскія афіцыйныя асобы, польскі друк і польскае радыё прадаўжаюць распаўсюджваць шматлікія хлуслівыя заявы па пытанню аб совецка-польскіх адносінах. Пры гэтым яны паўсюды карыстаюцца неасведамлёнасцю шырокіх грамадскіх колаў сапраўдных фактах у галіне гэтых адносін.

1. Аб польскіх воінскіх часцях. фарміраваліся ў СССР. -Услед за эаключэннем 30 ліпеня 1941 г. польска совецкага пагаднення было прыступлена да фарміравання на тэрыторыі Со-вецкага Саюза польскай арміі ў адпаведнасці з заключаным паміж совецкім і польскім камандаванпем ваенным пагадненнем ад 14 жніўня таго-ж года. Тады-ж па дагаворанасці паміж совецкім і польскім камандаваннем агуль-ная колькасць польскай арміі бы-ла вызначана ў 30 тыс. чалавек, прычым у адпаведнасці з прапановай генерала Андэрса было прызнана таксама мэтаэгодным, па меры таго як тая ці іншая дывізія будзе гатова, неадкладна накіроўваць яе на совецка-германскі

Совецкія ваенныя ўлады, па ўказанню Совецкага ўрада, усімі мерамі садзейнічаючы польскаму камандаванню ў найбольш хуткім вырашэнні ўсіх пытанняў, эвязаных з паскораным фарміраваннем польскіх часцей, поўнасцю прыраўналі забеспячэнне польскай арміі да забеспячэння час-цей Чырвонай Арміі, якія знахо-дзяцца на фарміраванні. Для фінансавання мерапрыемстваў, звя-заных з фарміраваннем і ўтрыманнем польскай армії, Совецкім Урадам была прадастаўлена Польскаму Ураду бяспроцантная пазыка ў суме 65 мільёнаў рублёў, якая ву, якая ў далейшым, пасля студзеня 1942 г., была павялічала да 300 мільёнаў рублёў. Апрача гэтых сум, вызначаных Совецкім Урадам, было выдана больш чым 15 мільёнаў рублёў беззваротнай дапамогі афіцэрскаму саставу польскіх воінскіх часцей, якія фарміраваліся.

Патрэбна адзначыць, што нягледзячы на першапачаткова ўстаноўленую колькаснасць польскай арый ў 30 тыс. чалавек, на 25 кастрычніка 1941 г. польская арый ўжо налічвала 41.561 чала-Урад дображадама аднёсся да правановы Польскага Урада, зробленай у снежні 1941 г. генералам Сікорскім, аб далейшым кантынгента польскай арміі да 96 тыс. чалавек. У выгэтага рашэння польская врмія разгортвалася ў саставе 6 армія разгортвалася ў саставе 6 дымізій і, апрача таго, першапа-чаткова вызначаны састаў афі-разглядаць гэтыя часці як нечаткова вызначаны састаў афі-цэрскай школы, запасных часцей тыс. чалавек было вырашана па-вялічыць да 30 тыс. чалавек. Уся пайкоў для неваюючых вайскоармія, у адпаведнасці з пажадан- вых часцей. нем Польскага Урада, была пераведзена ў паўднёвыя раёны СССР, што дыктавалася, галоўмым чынам, кліматычнымі ўмовамі,—дзе было разгорнута будаў-ніцтва лагераў і размешчаны штабы, ваенныя школы, санітарныя в жаданнем Польската Урада, ўстановы і г. д.

Нягледзячы на цяжкія ўмовы ваеннага часу, у лютым 1942 говаеннага часу, у лютым 1942 го-да польская армія разгариулася ўжо ў саставе вызначаных дыві-вій і налічвала 73.415 чал. Аднак, жачых. Разам з імі было дазво-

З прычыны запытанняў, якія наперакор неаднаразовым запэў- лена выехаць і 12.455 чал. чле- дачы. Польскі Урад пайшоў па таксама за лік сродкаў польска- астумікоў знгла - амерыканскай аб рашучасці магчыма хутчэй жачых.

Наперакор неаднаразовым запэў- лена выехаць і 12.455 чал. чле- дачы. Польскі Урад пайшоў па таксама за лік сродкаў польска- другому шляху. Ен не захацеў га пасольства і ахвяраванняў з-за вывесці свае дывізіі на совецка- граніцы, якія паступілі ў распаувесці ў дзеянне свае часці, фактычны тэрмін выступлення гэтых часцей на фронт нязменна ад-кладваўся. У пачатку фармірапачатку фарміравання польскай арміі тэрмін яе гатоўнасці быў вызначаны 1 ка-стрычніка 1941 г., прычым польскае камандаванне заяўляла, што яно лічыць мэтаэгодным накіроў. ваць на фронт асобныя свае дывізї па меры таго, як будзе за-канчвацца іх фарміраванне. Хоць падрыхтоўка асобных часцей і спазнялася, тым не менш, калі не I кастрычніка, то некалькі пазней, была поўная магчымасць выканаць гэты намер. Між тым, ён не быў выкананы і польскае камандаванне нават не паставіла ні пытанне аб накіраванні сфарміраваных польскіх дывізій на совецка-германскі фронт. Совецкі Урад не лічыў магчымым тарапіць польскае камандаванне з гэтай справай, але ўсё-ж праз 5 месяцаў пасля пачатку фарміравання польскіх часцей, а мена-віта ў лютым 1942 г., Совецкі Урад пацікав:ўся, калі польскія часці пачнуць ваяваць супроць гітлераўцаў. Пры гэтым была наэвана 5-я дывізія, якая ўжо закончыла сваю падрыхтоўку. Ставячы гэта пытанне, Совецкі Урад зыходзіў, перш за ўсё, з прамых і ясных палажэнняў совецкапольскага ваеннага пагаднення 14 жніўня 1941 г., у пункце 7 якога гаварылася: «Польскія армейскія часці будуць рушаны на фронт па дасягненню поўнай баявой гатоўнасці. Яны будуць вы-ступаць, як правіла, злучэннямі не менш дывізіі і будуць скарыстаны ў адпаведнасці з апера-тыўнымі планамі Вярхоўнага Вярхоўнага Камандавання СССР».

Нягледзячы на такое катэгарычнае Указанне ваеннага пагаднення, генерал Андэрс ад імя Польскага Урада ў далейшым заявіў, што ён лічыць непажаданым уводзіць у бой асобныя дыхоць на другіх фронтах пазмагаліся нават брыгадамі. Генерал Андэрс даў абяцанне, што ўся польская армія будзе гатова прыняць удзел у баявых дзеяннях з немцамі к 1 чэрвеня 1942 г. Вядома, што ні 1 чэрвеня, ні значна пазней польскае камандаванне і Польскі Урад гатоўнасці накіраваць польскую армію для баявых дзеянняў на совецка-германскі фронт не праявіў. Больш таго, Польскі Урад і фармальна адмовіўся ад накіравання сваіх часцей на совецка-германскі фронт, з матывіроўкай, што «выкарыстанне асобных дывізій нічога не дасць» і што «магчымая баявая падрыхтоўка адной дывізіі не апраўдае нашых на-дзей». (Тэлеграма генерала Сікорскага ад 7 лютага 1942 г.).

Між тым, недапастаўка ў СССР харчавання з прычыны ўз-нікнення вайны на Ціхім акіяне прывяла да неабходнасці скараціць колькасць пайкоў, якія адвек, з іх 2.630 афіцэраў. Совецкі пускаліся неваюючым вайсковым часцям, у інтарэсах забеспячэння Урада, снабження ваюючых войск. Паснабжэння ваюючых войск. Па- у сапраўднасці не вялікая, а так-колькі польскае камандаванне не сама членаў сямействаў польскіх праявіла ніякага жадання накіраваць хоць якія-небудзь польскія воінскія часці на совецка-германскі фронт і прадаўжала трымаць ваюючыя войскі, з прычыны чаго часцей узмациення арміі ў 3 на іх і было распаўсюджана ра-

У сілу гэтага, Совецкім Урадам было прынята рашение з 1 красавіка 1942 г. скараціць колькасць харчовых пайкоў да 44 тыс. і дазволіць, у адпаведнасці цей звыш 44 тысяч, якія засталіся ў Совецкім Саюзе. Гэта эва-

Адмаўляючыся вывесці сваю армію на совецка - германскі фронт, Польскі Урад у той-жа совецка - германскі час дамагаўся эгоды Совецкага Урада на правядзение на тэрыторыі СССР дадатковага набору ў польскую армію. Адначасова з прапановай аб дадатковым набо-ры, Польскі Урад звярнуўся да Совецкага Урада з нотай, у якой гаварыў аб такім выкарыстанні польскіх воінскіх часцей, якое азначала нішто іншае, як адмаўленне ад іх выкарыстання на совецка-германскім фронце. У адказ на гэту ноту (ад 10 чэрвеня 1942 г.) Совецкі Урад давёў да ведама Польскага Урада, што, так як, наперакор дагавору паміж СССР і Польшчай, Польскі Урад не лічыць магчымым сфарміраваныя ў СССР польскія часці выкарыстаць на совецка-германскім фронце, Совецкі Урад не можа дазволіцы далейшае фарміра. ванне польскіх часцей у СССР.

Тады было пастаўлена пытанне аб поўнай эвакуацыі польскай арміі з СССР на Бліжні Усход і ў жніўні 1942 г. былі эваку:раваны дадаткова 44.000 чалавек польскіх ваеннаслужачых.

Такім чынам, пытанне аб удзеле польскіх войск у агульнай з совецкімі войскамі барацьбе су-проць тітлераўскай Германіі Поль-скім Урадам было знята з парадку дня. Польскі Урад вырашыў гэта пытанне адмоўна, наперакор першапачатковым сваім запэўненням, наперакор зробленай у Дэкларацыі 4 снежня 1941 г. урачыстай заяве аб тым, што «вой-скі Польскай рэспублікі, размешчаныя на гэрыторыі Совецкага Саюза, будуць весці вайну з нямецкімі разбойнікамі плячо ў плячо з совецкімі войскамі».

другой эвакуацыяй камандаванне польскай армії пра-сіла аб выездзе разам з часцямі польскай армії 20—25 тыс. чалавек членаў сем'яў польскіх ваен-наслужачых. Совецкі Урад задаволіў гэту просьбу. Фактычна-ж да 1 верасня 1942 г. ужо было эвакуюравана 25.301 чал. членаў сем'яў польскіх ваеннаслужачых. такім чынам, выехала з СССР яшчэ ў 1942 годзе, апрача 75.491 чал. польскіх ваеннаслу-жачых, 37.756 чал. членаў іх

У апония час. польскі пасол п. Ромер узбудзіў пытанне аб дадатковым выездзе з СССР 110 чал. членаў сем'яў польскіх ваеннаслужачых, якія не паспелі да моманту эвакуацыі прыбыць на эва-куацыйныя пункты. Совецкі Урад вырашыў гэта пытанне станоўча. Ніякіх іншых прапаноў аб эва-куацыі сем'яў польскіх ваеннаслужачых ні камандаванне польскай арміі, ні польскае пасоль-ства Совецкаму Ураду не рабілі.

Усе сцвярджэнні, нібыта совецкія ўлады перашкаджалі ні перашкаджаюць выезду з СССР польскіх палданых, колькаснасць якіх ваеннаслужачых, якія выехалі з Совецкага Саюза, з'яўляюцца

Усё вышэйсказанае сведчыць, што з боку Совецкага Урада былі прыняты ўсе меры, якія забяспечвалі паспяховае фарміраванне разгортванне польскай арміі на гэрыторыі Совецкага Саюза.

Пагаднение ад 30 ліпеня 1941 г. і Дэкларацыя ад 4 снежня 1941 г. паставілі перад Совецкім Урадам і Польскім Урадам зусім акрэсленую і ясную задачу — аб'єднаць намаганні совецката і польската народаў у сумеснай барацьбе су-проць сітлераўскіх разбойнікаў і акупантаў, стварыць натхнёную матэрыяльную дапамогу. Гэта да

германскі фронт, адмовіўся выкарыстаць супроць немцаў на гэтым фронце польскія войскі плячо ў плячо з совецкімі войска-мі, і тым самым ухіліўся ад вы-канання ўзятых на сябе абавяза-

У сувязі з пытаннем аб фарміраванні на тэрыторыі СССР поль-скай армії, неабходна спыніцца таксама на наступным:

Пасля з'еднання воляю ўкраінскага і беларускага народаў Заходніх абласцей Україны і Беларусі з Українскай Совецкай Рэспублікай і Беларускай Совецкай Рэспублікай быў выдан 29 лістапада 1939 г. Указ Прэзідыума Вярхоўнага Совета, у сілу якога, у адпаведнасці з агульнасаюзным законадаўствам аб грамадзянстве, жыхары гэтых абласцей набылі совецкае грамадзянства. Як я ўжо ўжазаў, пасля аднаўлення адносін паміж Совецкім Урадам і Польскім Урадам і заключэння совецка-польскага ваеннага пагаднення ад 14 жніўня 1941 г., Совецкі Урад правёў рад мерапрыемстваў па палёгцы фарміравання на тэрыторыі СССР польскай арміі. Қаб садзейнічаць фарміраванню гэтай арміі і забяспечыць яе кадрамі, Совецкі Урад выказаў гатоўнасць, у выглядзе выклю-чэння з Указа ад 29 лістапада 1939 года, разглядаць асоб польскай нацыянальнасці з ліку жыхараў Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі як польскіх падданых. Нягледзячы на гэта праяўленне добрай волі і ўступчы-васці Совецкага Урада, Польскі Урад адмоўна аднёсся да гэтага акта Совецката Урада і не задаволіўся ім, зыходзячы са сваіх волуся м., зыходзячы са сваїх незаконных прэтэнзій у адносінах тэрыторый Заходняй Україны і Заходняй Беларусі. Між тым, Польскі Урад яшчэ ў жніўні 1942 г., як я ўжо гаварыў раней, вывеў з СССР сває воінскія часці і тым самым адвала неабходнами. насць у далейшым фарміраванні польскіх воінскіх часцей на со-вецкай тэрыторыі. З прычыны указаных вышэй абставін адпала неабходнасць таго выключэння ў адносінах эсоб польскай нацыянальнасці, на якое Совецкі Урад выказаў сваю татоўнасць у снежні 1941 года. Таму Совецкі Урад 16 студзеця 1943 года паведаміў Польскаму Ураду, што зробленую ім раней заяву аб татоўнасці да-пусціць выключэнне з Указа 29 лістапада 1939 г. у адносінах указаных вышэй асоб польскай нацыянальнасці трэба лічыць страціўшай сілу і пытанне аб магчымасці нераспаўсюджання на іх пастаноў совецкага законадаўства аб грамадзянстве — адпаў-

Такія факты, якія праліваюць поўнае святло на абставіны фар-міравання на тэрыторыі СССР польскіх воінскіх часцей і выводу гэтых часцей з Совецкага Саюза.

2. Аб мерапрыемствах дапамогі польскім сем'ям, якія эвакуірава» ліся з занятых вямецкімі захопнікамі раёнаў. —З самага моманту аднаўлення совецка-польскіх алносін летам 1941 года Совецкі Урад ахвотна ішоў насустрач Урад ахвотна ішоў насустрач Польскаму Ураду ў справе арганізацыі дапамогі польскім грамадзянам, якія знаходзяцца на тэ-рыторыі СССР. У сувязі з гэтым Совецкі Урад дазволіў адкрыць у многіх гарадах Совецкага Саюза прадстаўніцтвы польскага па-сольства. Такія прадстаўніцтвы былі адкрыты ў 20 пунктах Совецкага Саюза.

На мясцовых прадстаўнікоў пасольства ўскладаўся абавязак польскім грамадзянам акупанта), гэтай вялікай ідэяй польскую ар памога за лік сродкаў прадастауленам мію і даць ёй магчымасць плячо з Чырвонай Арміяй змадля гэтай мэты Совецкім Урадам пазыкі ў 100 мільёнаў рубрам памянёнай ужо мною Совецкі Урад зрабіў усё неаб-пазыкі ў 300 мільёнаў руб-ходнае для вырашэння гэтай за-лёў. Гэта дапамога аказвалася

раджэние пасольства.

Совецкі Урад палічыў магчымым побач з устанаўленнем у 20 пунктах Совецкага цыяльных прадстаўніцтваў пасольства дапусціць таксама назначэнне пасольствам так эваных давераных асоб. Да 1 студзеня 1943 г. Народны Камісарыят Замежных Спраў даў эгоду на на-значэнне 421 даверанай асобы польскага пасольства, якім мяс-цовыя органы аказвалі ўсялякую садзейнасць у рабоце.

Такім чынам, польскае пасольства атрымала магчымасць арганізаваць на ўсёй тэрыторыі Совецкага Саюза шырокую сетку сваім прадстаўлікоў, праз якіх яно магло ажыццяўляць сістэматычную дапамогу нуждаючымся польскім грамадзянам і аказваць свой уплыў у духу совецка-польскага супрацоўніцтва, скарыстоўваючы для гэтага і такія сродкі, як выдаваемая польскім пасольствам пры садзейнасці Народ-Камісарыята Замежных Спраў газета «Польска».

Прадстаўнікам пасольства, як і давераным асобам, былі прада-стаўлены Совецкай уладай усе ўмовы для найбольш паспяховага вырашэння пастаўленых перад імі задач.

Совецкі Урад з той-жа мэтай дапамогі польскім грамадзянам ажыццявіў таксама рад вялікіх фінансавых і гаспадарчых мерапрыемстваў, накіраваных на ўзмациение матэрыяльнай дапамогі безмаёмасным польскім грамадзянам. Совецкім Урадам былі вылучаны спецыяльныя харчовыя фонды для польскіх добрачынных vстаноў і быў прадастаўлены ільготны чыгуначны тарыф для грузаў, якія прызначаліся польскім грамадзянам. Пры поўнай садзейнасці совецкіх улад пасольствам было арганізавана 589 добрачынных устаноў (сталовых, дзіцяных дамоў, дзіцячых ясляў, дамоў для інвалідаў і т. д.). Такім чы-нам, з боку Совецкага ўрада былі прыняты ўсе меры для задаволення патреб польскага насельніцтва, для шырокага і плённага развіцця дзейнасці польскіх устаноў, якія мел! сваёй задачай аказанне польскаму насельніцтву матэрыяльнай дапамогі.

Усімі мерамі садзейнічалі раз-віццю дзейнасці мясцовых польскіх прадстаўніцтваў і аказвалі гэтым прадстаўніцтвам шырокую дапамогу і мясцовыя совецкія органы-Выканаўчыя Камітэты Советаў Дэпутатаў Працоўных,—на якія ляглі асноўныя клопаты па ўстройству польскіх грамадзян, па забеспячэнню іх харчаваннем, жыллём, палівам, медыцынскай дапамогай, па ўстройству іх на працу і т. д., што ўяўляла сабой нямалыя цяжкасці з прычыны выключных умоў ваеннага часу. У гэтых умовах польскім прад-стаўнікам прадастаўляліся шырокія матчымасці плённай працы па аказанню маторыяльнай дапамосі нуждаючымся польскім грамалзянам. На справе, аднак, аказалася, што польскія прадстаўніцтвы на месцах і рад іх супрацоўнікаў і давераных асоб, замест чэснага выканання свайго доўгу і сваіх. абавязкаў у супрацоўніцтве з мясцовымі совецкімі органамі, сталі на шлях варожай СССР разведчай дзейнасці.

Віноўныя ў гэтым асобы былі ідданы пад суд, які ўстанавіў, што сваю разведчую работу мясцовыя прадстаўнікі пасольства праводзілі над прыкрыццём нібы-«добрачыннай» дзейнасці шырока выкарыстоўваючы нуждаючыхся ў матэрыяльнай дапамозе польскіх грамадзян і што галоўнымі арганізатарамі гэтай варожай Совецкаму Саюзу зла-чыннай дзейнасці раду польскіх грамадзян былі некаторыя дыпламатычныя супрацоўнікі пасольства, якія заахвочвалі, арганізоў-валі і кіравалі гэтай злачыннай

(Працяг на 4-й старонцы)

Заява Намесніка Народнага Камісара Замежных Спраў тав. А. Я. Вышынскага прадстаўнікам англа-амерыканскага друку ў Маскве 6 мая г. г.

скай ваеннай місі генерал Волікоўскі, які іграў адну з важнейшых роляў у насаджэнні і ажыц-цяўленні ў СССР шпіянажу, першыя сакратары пасольства—Арлет і Залэнскі, які з'яўляўся адначасова прадстаўніком пасольства па Владзівастоку; другія сакратары—Груя (прадстаўнік па Архангельскай обласці) і Глагоўскі, аташэ пасольства — Роля-Яніцкі, Славікоўскі, Плоскі, Ліцкіндорф, Касцялкоўскі, Хейцман інш., большасць якіх ядначасова выконвалі абавязкі і прадстаўнікоў пасольства ў розных краях і абласцях. Апрача ўказаных вышэй асоб, у злачыннай у адно-сінах да СССР дзейнасці ўдзельнічалі іншыя прадстаўнікі пасольства і супрацоўнікі прадстаўніцтваў, якія былі прыцягнуты да крымінальнай адказнасці. Частка з іх была выдварана за межы Совецката Саюза, а частка была аддана пад суд і асуджана да розных тэрмінаў пазбаўлення волі. Трэба сказаць, щто пераважная

большасць прыцягнутых да крымінальнай адказнасці прадстаўніі супрацоўнікаў польскага пасольства, апрача разведчай работы, займаліся сістэматычным распаўсюджаннем усякіх паклён-ніцкіх, варожых Совецкаму Саюзу чутак і выдумак, разлічаных на дыскрэдытацыю совецкіх па-радкаў і маючых мэту ўзбуджэннездаволенасці непрыязні польскіх грамадзян да совецкіх людзей. Мелі месца і шматлікія факты ўсхвалення гітлераўцаў памянёнымі польскімі прадстаўнікамі, в таксама злосных выпадаў з іх боку супроць Чырвонай Арміі, распаўсюджанні паражэнчых праважацыйных чутак. Пераважная большасць гэтых асоб, як і інцых з ліку прыцятнутых да крымінальнай адказнасці, на су-дзе прызналіся ў сваёй злачын-най дзейнасці і далі на судзе паказания, якія падрабязна харантарызуюць як сутнасць, так і метады гэтай дзейнасці.

Неабходна таксама адзначыць выданую пасольствам «Інструкцыю абкур'ерскай пошце», у якой былі практычныя ўказанні кур'ерам на поваду выканання імі нелегальных функцый, па поваду карыстання спецыяльным шыфрам, умоўленым кодам, умоўнымі паролямі і т. д.

Наколькі неразборлівымі ў срод-ках і метадах сваёй злачынай дзейнасці былі некаторыя прад-

дзейнасцю. Так, былі выкрыты і сабой афіцыйную адносіну высданы з СССР б, глава поль- подпісам аташэ пасольства и. І подпісам аташэ пасольства п. Павежа ад 19 лютага 1942 г. на імя даверанага ў гор. Алма-Ата п. Венцэка. У гэтай адносіне гаварылася літаральна наступнае: дадатак да нашых папярэдніх размоў паведамляю пану рашэнне пасольства Польскай рэспублікі, якія датычацца Вашай дэлегатуры; 1. Вам даецца права на правидзение найбольш асцярожным і сакрэтным чынам скупкі каш-

тоўнасцей...»

31 мая 1942 г. Народны Камісарыят Замежных Спраў зрабіў польскаму пасольству джанне па поваду фактаў варо-жай да СССР піпіёнскай работы некаторых прадстаўнікоў пасольства. Гэтага папярэджання аказалася недастаткова. Разведчая і іншая варожая Совецкаму Саюзу дзейнасць супрацоўнікаў польскага пасольства, нягиедзячы на папярэджанне, не спынілася, Та-ды, 20 ліпеня 1942 г. Народны Камісарыят Замежных Спраў паведаміў пасольству, што інстытут прадстаўніцтваў, польскіх не апраўдаўшых сябе, падлягае ліквідацы:

Такія факты, якія адносяцца да пытання аб дапамозе польскім сем'ям, што эвакуграваліся з занятых нямецкімі захопнікамі раёнаў, і характарызуюць дзейнасць некаторых варожых Совецкаму Саюзу польскіх прадстаўнікоў у

Прыведзеныя ўжо мною факты могуць служыць адказам, на шматлікія за апошні час хлуслівыя 1 варожыя ў адносінах Со-вецкага Саюза выступленні з боку польскіх прадстаўнікоў і польскага афіцыйнага друку. Хлуслвасць і антысовецкая варожасць падобных выступленняў не мо-гуць перашкодзіць сапраўды дружаскім і блізкім совецка-польскім адносінам, у якіх зацікаўленароды Совецката Саюза і Польшчы, асабліва перад тварам агульнага ворага — гітлераўскай Германі.

Тав. А. Я. Вышынскі заявіў прадстаўнікам англа-амерыканскага друку, што ён гатовы прада-ставіць у іх распараджэнне жолії адносячыхся да пытанняў, выкладзеных у яго заяве,—Памятнай Запіскі Народнага Камісарыята Замежных Спраў, уручанай 28 кастрычніка 1942 г. Польскаму Паверанаму ў справах п. Сакальніцкаму, і ноты Совецкага Урада, уручанай 31 кастрычніка 1942 г. стаўнікі пасольства, можва мер- Міністру Замежных Спраў Поль-каваць на дакументу, які ўяўляе скай Рэспублікі п. Рачынскаму.



ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. НА ЗДЫМКУ: Танкі ідуць на фронт. UD-SOGESSTEEN DE PROPOSITION DE LE CONTRACT DE LA C

На фронтах Айчыннай вайны

На працяту 9 мая на Кубані, на паўночны ўсход ад Новарасійска, нашы войскі прадаўжалі весці баі на разбурэнню ўмацаванняў праціўніка. На асобных уча-стках немцы жорсткімі контратакамі спрабавалі вярнуць стра-чаныя імі пазіцыі. Нашы часці адбілі ўсе атакі праціўніка і на-

неслі яму значныя страты. Наш карабль у Чорным моры патапіў транепарт з войскамі пра-

За мінулы тыдзень з 2 па 8 мая ўключна ў паветраных баях і на аэрадромах праціўніка анішчана і лашкоджана 930 нямецкіх самалётаў. Нашы страты за гэты-ж час—235 самалётаў.

...

На Кубані нашы артылерысты падавілі агонь 14 нямецкіх арты-лерыйскіх і 6 мінамётных бата-рэй, знішчылі 3 шасціствольныя мінамёты, разбурылі некалькі дзе. сяткаў дзотаў і бліндажоў

За апошнія дні байцамі Н-скага злучэння захоплены ў немцаў вя-лікія трафеі, у тым ліку 39 мі-намётаў, 600 вінтовак, 300.000 па-тронаў, 100 чытуначных вагонаў і цыстэрнаў, 11 ларавозаў і не-калькі складаў.

У Азоўскім моры патоплены 4 кацеры і 4 маторныя лодкі праразам з гітлераўцамі, якія там знаходзіліся.

У раёне Лісічанска праціўнік імкнучыся вярнуць заняты совецкімі падраздзяленнямі насялёны пункт. прадпрыняў некалькі контратак. Немцы ўвялі ў бой да 2 палкоў пяхоты, 60 танкаў і значныя сілы авіяцыі. Адбіваючы контратакі і стрымліваючы націск колькасна пераважных сіл ворага, совецкія байцы падбілі і спалілі 25 нямецкіх танкаў і знішчылі да 800 салдат і афіцэраў праціўніка.

На Заходнім фронце нашы разведчыя атрады знішчылі больш 100 нямецкіх салдат і афіцэраў. На другім участку нашы часці знішчылі да 200 нямецкіх салдат афіцэраў.

На поўнач ад Чугуева нашы артылерысты і мінамётчыкі разбілі 5 дзотаў і 3 бліндажы, знішчылі гармату і 4 кулямётныя

кропкі праціўніка. Гвардзейцы-мінамётчыкі агнявымі налётамі рассеялі батальён нямецкай пяхоты. Знішчана да 200 варожых салдат і афіцэраў. Камандзір танка лейтэнант Чычулін агнём з кулямёта збіў самалёт праціўніка.

На поўдзень ад Балаклеі нашы часці артылерыйскім агнём зні-шчылі да роты гітлераўцаў, самаходную гармату, некалькі аўтама. шын з грузамі і падавілі агонь цяжкай артылерыйскай батарэ: праціўніка.

На Волхаўскім фронце наша артылерыя, абстрэльваючы пярэд-ні край і бліжнія тылы праціўн; ка, разбурыла 13 дзотаў і блінда-жоў, знішчыла 5 гармат, 2 мінамёты і некалькі павозак з гру

На адным участку немцы імкнуліся боем разведаць пярэдні край нашай абароны. Нашы байцы кулямётным і ружэйным аг-нём знішчылі да 50 гітлераўцаў Астатнія нямецкія салдаты хутка адступілі.

(З паведамленняў Совінформбюро).

Аб фарміраванні польскай дывізіі імені Тадэуша Касцюшка

Совет Народных Камісараў СССР задаволіў хадайніцтва «Саюза польскіх патрыётаў у СССР» аб фарміраванні на тэрыторыі СССР польскай дывізіі імені Тадэуша Касцюшка для сумеснай з Чырвонай Арміяй барацьбы супроць нямецкіх захопнікаў. Фарміраванне польскай дывізіі ўжо

> Слухай нас, родны беларускі народ! Слухай нас, родная беларуская зямля!

Гаворыць радыёстанцыя "Совецкая Беларусь" на хвалі 48,15 метра

Такімі словамі і маршам на беларускія тэмы пачынае свае перадачы радыёстанцыя «Совецкая Беларусь».

Браты-беларусы! Рабочыя, сяляне, інтэлігенцыя! Партызаны І партызанкі! Беларусы-франтавікі, беларусы, эвакуіраваныя ў совецкі тыл! Слухайце перадачы радыёстанцыі «Совецкая Беларусь»!

Радыёстанцыя «Совецкая Беларусь» працуе на хвалі 48,15 метра, штодзённа ў наступныя га-

з 9 г. 00 м. да 10 гадзін; з 14 г. 20 м. да 15 гадзін;

з 17 г. 00 м. да 18 гадзін; з 20 г. 10 м. да 29 гадзіны;

3 0 10 85 MINT DEC. 54 MINT. Аполине перацача, зирача хвалі ў 48,15 метра, ідзе яючэ і на хвалі ў 37,3 метра.

МІЖНАРОДНАЯ ІНФАРМАЦЫЯ

Бліскучая перамога доблесных англа-амерыканскіх войск у Паўночнай Афрыцы

буйнейшую ваенна-марскую базу Бізерту і горад Туніс. Хуткі на-ціск у тлыбіню абароны праціўніка аламіў і дэзарганізаваў войскі дзяржаў асі. У выніку прарыву варожых абарончых ліній, які быў зроблены англійскімі і амерыканскімі войскамі, праціўнік не меў магчымасці аказацы колькі-не. будзь арганізаванага супраціўлен-

7 мая войскі саюзнікаў занялі ных і тэхнікі. Прасоўванне прадаўжаецца.

Авіяцыя саюзнікаў прадаўжала 8 мая наносіць цяжкія канцентрыраваныя ўдары па праціўніку Лёгкія і сярэднія бамбардыроў шчыкі, знішчальнікі-бамбардыроў шчыкі рабілі налёты на скапленні войск праціўніка на дарогах. У выніку налётаў знішчана вялі-Бізерты. Захоплена многа палон многа пажараў.

Наступление прадаўжаецца

Войскі саюзнікаў прадаўжаюць паспяховае прасоўванне на поўначы Туніса. Войскі амерыканска. га другога корпуса ачысцілі ад праціўніка горад Ферывіль. За-няты пункт Бір-Мшэрга і Пон-дзю-Фас. Асноўная маса пацярпеўшых паражэнне італа-германскіх войск у Тунісе адступае да мыса Бон. Як паведамляе штаб изброеных сіл у Паўночнай Аф рыцы, саюзнікі занялі порт Ла Гулет, Тэбурбу і Джэдэйду,

ўсёй працягласці фронта супраціўленне праціўніка поўнас. цю дэзарганізавана. Праціўнік кі-

час з 7 мая войскамі саюзнікаў узята па меншай меры 50.000 па-

Амерыканскі афідыйны ваенны прадстаўнік выказаў думку, што войскі дзяржаў асі ў Тунісе цавінны цяпер ці здацца, ці аддацца энішчэнню, бо яны страціл матчымасць эвакугравацца. Войскі дзяржаў асі, якія адыходзяць да мыса Бон, у хуткім часе пачнуць галадаць і будуць пападаць пад бесперапынныя бамбёжк!. Праціў нік, бадай, не зможа аказаць супраціўленне, ў раёне оваіх апош дае вялікую колькасць эброї. За ніх пазіцый ля мыса Бон.

Страты італа-германскіх войск за 6 месяцаў

За час з 8 лістапада па 8 мая чалавек. За гэты час выведзена англійскія, амерыканскія і французскія войскі ўзялі ў палон 64.000 немцаў і італьянцаў. Войскіх танкаў. Войскамі саюзнікаў скі дзяржаў асі страцілі таксама забітымі і параненымі 42.000 і 4.500 аўтаманын.

Туніская кампанія набліжаецца да канца

Па даных штаба саюзнікаў у Паўночнай Афрыцы, лётчыкі саюзнікаў патанілі вялікую коль-касць суднаў з італа-нямецкімі войскамі, якія спрабавалі ўцячы

Апрача захопленых раней 4 нямецкіх генералаў—Краузе, Дара-віц, Вебер I Мантэйфель, захоплен у палон нямецкі генералмаёр Басенге.

Супраціўленне праціўніка поўнасцю дэзарганізавана, варожыя салдаты здающих тысячамі. Войскі праціўніка кідаюць на даротах вялікую колькасць ваеннага снаражэння.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

ВЕСТКІ З СОВЕЦКАЙ РАДЗІМЫ

Вясна ў Сталінградзе

Горад-герой - Сталінград залечвае цяжкія раны, нанесеныя яму нямецка-фашысцкай эграяй. У аднаўленні горада сталінградцам дапамагае ўся краіна. Сюды прыехала група будаўнікоў з Ус-Казахстана. На рушах Поўным ходам працуе пякарня. сеў.

У адной з зямлянак на беразе Волгі адкрыта раённая лазня. Пачатковая школа працуе ў падвале аднаго з разбураных бамбардыроўкай намяшканняў.

На подступах да Сталінграда, там, дзе нядаўна дрыжэла зямля Краснаакцябрскага пасёлка вы- ад грукату танкавых бітваў, сёнраслі ўжо два першыя дамы. Ня трактары аруць палі пад па-

На Нова-Тагільскім металургіч-

ным заводзе ў тэрмін, устаноўле-

ны ўрадам, пабудавана і здадзена

Два новыя мартэны на Урале

На адным з прадпрыемстваў будаўніцтва і здалі ў эксплаата-Урала датэрмінова пабудавана і цыю пракатны стан. З і мая стан ўвайшла ў строй новая мартэнаў. выпускае пракат. ская поч. У канцы красав ка гэта печ выдала першую плаўку сталі.

На Кузнецкім ордэна Леніна ў эксплаатацыю новая мартэнаў. металургічным камбінаце імені ская печ. З 25 красавіка печ вы-Сталіна датэрмінова закончылі плаўляе сталь.

У вызваленым горадзе Росаш

нямецка - фашысцкіх акупантаў. Немны эрабілі ў горадзе вялікія разбурэнні. Яны спалілі амаль усе школы, больніцы, паліклініку,

Каля 4-х месяцаў мінула з ча- ца. Ужо дзейнічаюць 17 сярэдніх су вызвалення горада Росаш ад і пачатковых школ. Адноўлены вадаправод, электрастанцыя, здкрыты больніца, паліклініка, ацтэка. Адрамантаваны ўсе разбутэатр, мноства жыллёвых намяш- раныя масты, рамантуюцца дароканняў. Цяпер сорад аднаўляец- гі, пасаджаны дрэвы.